חתוכה גמי לישדר ליה דהא לא אתו למזבז

מ א מיי׳ פ״ח מהלכות מאכלות אסורות הל׳ יד ועי' במ"מ טוש"ע יו"ד מימן סה סעיף יא: מא ב ג ד מיי׳ פ״ב מהלי דעות הלי ו ופי"ח מהלי מכירה הלי א ג סמג לאוין קנה טוש"ע מ"מ סימן רכח סעיף ו: מב ה ו טוש"ע שם ס"ז: מג ז מיי' פ"ב מהלי דעות הלי ו טוש"ע

שם סעיף ח: מד ח מיי' פ"ו שם שעיף מ. ח מייי פייז מהלי ברכות הלי י טושייע א"ח סרי קע סעיף יט: מה ט מייי פ"ח מהלי מאכלות אסורות הלי יד וע"ש סמג לאוין קלט קמא טור ש"ע י"ד סה סעיף יא:

רבינו גרשום (המשך)

י. הבריות אלא מכללא דמעברא דאיקפד בשביל דנתן שמעיה קפידא מהאי שחוטה . איתמר משמיה דשמואל מההוא קפידא מאי ודאי כן הוא ואינו דאיקפד אי לאביי תרנגולת כו' כלומר אפי׳ דחזינן דאיקפד לא אמרינן משמיה בפירוש ראסור לגנוב דעת הברי אי משום דאיקפד לא . איקפד לשמעיה בשביל א קב. דגנב דעתו של א״י אלא א״ל לא ליבעי ליה כו׳ אי לרבא אנפקא חייא משמע כגזל גמור: ולא ירבה רחקרורה. כלומר לא ישגר חביות כו'. כלומר הוא מכר חריוחיו לחוווי וחוווי ובא אוהבו לביתו ויבקש ממנו מכור לי יין מאותו חבית אל יאמר לו אם לא בשביל אהבתך לא י הייחי פוחחו וגוור דעחו שהחנוני עתיד למוכרו: ואל יאמר לו סך שמן. . כלומר הפך של שמן יהיה השמן ממנו אל יאמר . רוצה [אתה] לסוך שמן מן וגונב דעתו: ואם בשביל כבודו. כלומר ישבו שם בני אדם וחולק לו כבוד בשביל בני אדם: לגין ב--המתקשקש. כלומר שאין בו חבר עיר. כלומר תלמיד חכם ודאי בשביל כבודו למלאנו יין מותר: סנדל של מחה. כלומר מודל של עור בהמה שמתה מאיליה בכלל סנדל בהמה שנשחטה שאין סנדל של מתה טוב כשל שחוטה: מפני הסכנה. שמא נשכה נחש וישב הארס בכשר פיה כלומר יין ומיעוט שמז על הייו: והניח כלומר פת כשלש ביצים. שהוא עוזק כו' כלומר ליטול הימנה גיד הנשה. כלומר כיון דהירך חתוך סבר בר ישראל חברו שגיד הנשה מנוקר ממנו ולא יטלנו: אחד מפני האנסין.

חיתוכא דעובר כוכבים מידע ידיע. פירש נקונטרס דחיתוך דעובד כוכבים בירך אינו עשוי כשל ישראל שהוא פורעה

כדרך שהגיד מונח ועל דה סמיך רבי בשולח ירך על יד עובד כוכבים לחבירו ולא עשה בו חותם דכשרה היא אם חתוכה כדרך שישראל

חותכה אחר חטיטת גיד עכ"ל ותימה דאם כן לוקמיה אף כשאין מכריזין וחתוכה לא לישדר ליה דלמא אתי ליזדבוני לישראל דכיון דחיתוך דישראל מידע ידיע לא יחוש ישראל הבא לקנותה שמא טרפה היא דאם כן למה פתחה וחתכה כדרך שעושין כדי ליטול הגיד וכי תימא דחיים ישראל שמא אחר כך נודע לו שהיא טרפה דא"כ מטעם זה נאסור בשולח ירך לחבירו ע"י עובד כוכבים שמא נודמנה לעובד כוכבים ירך אחרת שלא נודע לישראל שהיתה טרפה עד אחר שניטל גידה והחליפה בואת וי"ל דכולי האי לא חיישינו דלא שכיח שיזדמן כך ליד עובד כוכבים אבל היכא דישראל שלח לעובד כוכבים חייש ישראל במקום שאין מכריזין אע"פ שניטל גידה דלמא דלכךיי שלחה לעובד כוכבים לפי שנודע לו אחר ניקור דטרפה היא: מרפה הואי ויהבה ניהליה במר דשחומה. וא״ת לעולם אימא לך דמותר לגנוב דעתו של עובד כוכבים ואיקפד משום דאמר לו לעובד כוכבים שחוטה היא ואיכא למיגזר שמא יתננה לו בפני ישראל ויקנה ממנו וי"ל דמ"מ איכא למידק מיניה דאסור לגנוב דעתו דחי שרי ליכח למיחש שמח יקנה ממנו ישראל דיחוש דלגנוב דעתו של

:עובד כוכבים אומר כן

מיניה אלא במקום שמכריזין שלימה נמי לא לישדר ליה דחתיך ליה ומובין ליה אי בעית אימא במקום שמכריזין ואי בעית אימא במקום שאין מכריזין איבעית אימא במקום שמכריזין חיתוכא דעובד כוכבים מידע ידיע ואיבעית אימא במקום שאין מכריזין גזירה אשמא יתננה לו בפני ישראל אחר ואי בעית אימא משום דקא גניב ליה לדעתיה דאמר שמואל יאסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעתו של עובד כוכבים והא דשמואל ¢לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דשמואל הוה קא עבר במברא א"ל לשמעיה פייםיה למבוריה פייםיה ואיקפד מ"ט איקפד אמר אביי יתרנגולת מרפה הואי ויהבה ניהליה במר דשחומה רבא אמר אנפקא אמר ליה לאשקויי ואשקייה חמרא מזיגא יוכי מכללא מאי למ"ד טרפה הואי א"ל אמאי תשהא איסורא למ"ד אנפקא א"ל לאשקויי אנפקא חייא משמע תניא היה ר' מאיר אומר סדאל יסרהב אדם לחבירו לסעוד אצלו ויודע בו שאינו סועד ולא ירבה לו בתקרובת ויודע בו שאינו מקבל ולא יפתח לו חביות המכורות לחנוני אא"כ הודיעו דולא יאמר לו סוד שמז מפך ריקן ואם בשביל כבודו מותר איני והא

עולא איקלע לבי רב יהודה פתח לו חביות המכורות לחגוני אודועי אודעיה ואיבעית אימא שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה דבלאו הכי נמי פתוחי מפתח ליה ת"ר ילא ילך אדם לבית האבל ובידו לגין המתקשקש ולא יִמלאנו מים מפני שמתעהו ואם יש שם חבר עיר מותר ת"ר ילא ימכור אדם לחבירו סנדל של מתה בכלל של חיה שחומה מפני ב' דברים א' מפני שמתעהו וא' מפני הסכנה יולא ישגר אדם לחבירו חבית של יין ושמן צף על פיה ומעשה באחד ששיגר לחבירו חבית של יין ושמן צף על פיה והלך ווימן עליה אורחין ונכנסו מצאה שהיא של יין וחנק את עצמו ֹיוֹואין האורחין רשאין ליתן ממה שלפניהם לבנו ולבתו של בעה"ב אא"כ נמלו רשות מבעה"ב ומעשה באחד שזמן ג' אורחין בשני בצורת ולא היה לו להניח לפניהם אלא (6) כשלש ביצים בא בנו של בעה"ב נמל אחד מהן חלקו ונתנו לו וכן שני וכן שלישי בא אביו של תינוק מצאו שעוזק א' בפיו ושתים בידו חבמו בקרקע ומת כיון שראתה אמו עלתה לגג ונפלה ומתה אף הוא עלה לגג ונפל ומת א"ר אליעזר בן יעקב על דבר זה נהרגו ג' נפשות מישראל ימאי קמ"ל דכולה ר"א בן יעקב היא ת"ר "השולח ירך לחבירו שלימה אינו צריך שיטול הימנה גיד הנשה חתוכה צריך ליטול הימנה גיד הנשה "ובעובד כוכבים בין חתוכה ובין שלימה א"צ ליטול הימנה גיד הנשה ומפני ב' דברים אמרו אין מוכרין נבילות וטרפות לעובד כוכבים אחד מפני שמתעהו ואחד שמא יחזור וימכרנה לישראל אחר ולא יאמר אדם לעובד כוכבים קח לי בדינר זה בשר מפני ב' דברים

היא אללו לא יפתחנה לאורח הבא לו מפני שגונב לבו להחזיק לו טובה חנם כסבור זה הפסד גדול נפסד ע"י שהרי חשאר חבית זו חסרה ותתקלקל יינה וזה ימסרנה מיד לחנוני שימכרנה לו: אא"כ הודיעו. מכרמיה לחנוני ואיני נפסך: לא יביא לו פך ריקן ויאמר לו סוך שמן. מפני שיודע בו שאינו סך וגונב דעתו כסבור שיש בו שמן: ואם בשביל כבודו. של אורח להודיע לבריות שחביב הוא עליו מותר: המחקשקש. מסר. לפי שזה סבור שהוא מלא: **שמתעהו. גונב דעתו: ואם יש שם חבר עיר**. חבורת עיר שיש שם רבים וזה מתכוין להחשיב את האבל בעיניהן שיאמרו כמה חשוב זה שזה מכבדו כ"כ: מוחר. דגדול כבוד הבריות: סנדל. של עור בהמה שמתה חיהש מאליה אין עורה חזק כשל בריאה שחוטה: חיה שחוטה. בריאה שחוטה: הסכנה. שמא מחמת נשיכת נחש מתה והארס נבלע בעור: **ושמן לף על פיה**. כסבור שהכל שמן ומזמן עליו אורחים ובטוח שיש לו שמן הרבה ללרכם: **וחנק את עלמו.** שלא היה לו מה להאכילם ובוש מהם: **שעווק**. סוגר כמו ויעזקהו (ישעיה ה): **שלימה אין לריך ליטול.** מפני שניכר שלא ניטל והאוכלה נוטלו: **ובעובד רוכבים בין שלימה אין לריך ליטול.** מפני שניכר שלא ניטל והאוכלה נוטלו: **ובעובד רוכבים בין שלימה רו'**. לקמיה _[ע"כ] מפרש לה: **אין מוכרין טרפה לעובד כוכבים.** בסתם אא״כ הודיעו שהיא טרפה דתו ליכא גניבת דעת. ובמקום שאין מכראין דליכא למיחש לשמא

ימכרנה לישראל או במקום שמכריזין וביום שהכריזו הכי מתוקמא לקמן [שם]:

חתוכה נמי לישדר. עם גידה דליכא למיחש שמא ימכרנה לישראל דהא לא זבני מיניה דחיישי לטרפה: אלא במקום שמכריזין. שישראל מותר ליקח שם באותו מקום מן העובד כוכבים כיון שלא הכריזו דלמאי ניחוש לה הטבחים ישראלים הם ולטרפה ליכא למיחש

דהא לא הכריזו היום: שלימה נמי לא לישדר ליה. עד שיטול גידה דאע"פ שמקומו ניכר איכא למיחש דלמא חתיך לה עובד כוכבים ומזבין וסבור זה שנטל גידה: חיחוכה דעובד כוכבים. בירך אינו עשוי כשל ישראל שהוא פורעה כדרך שהגיד מונח. ועל דח סמיך רבי בשולח ירך לחבירו על יד עובד כוכבים ולא עשה בה חותם דכשרה היא אם היא חתוכה כדרך שישראל חותכה אחר חטיטת הגיד אבל באבר אחר שחיתוך עובד כוכבים וחיתוך ישראל שוין בו אסור עד שיהא בו חותם: וחיבעית חימה במקום שחין מכריזין. ודקשיא לך חתוכה נמי לישדר דהא לא זבין לה ישראל גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל ואותו הרואה שזה נתנה לו לוקח הימנו וכסבור ניטל גידה: ואיבעים אימא. טעמא דמתני׳ דאמר חתוכה לא לישדר עם גידה: משום דגונג דעתו דנוודל כוכדים כסבור שישראל זה אוהבו מאד שתהנה וטרח בה ליטול גידה עד שנראית לעצמו ואח"כ נתנה לו והוא לא נטלו ונמלא מחזיק לו טובה חנם: ח'פייסיה למבוריה. תן שכרו לבעל המעבורת: מברא. ספינה רחבה שעוברין בה את הנהר: במר דשחוטה. בחילוף שחוטה בחזקת שחוטה וחבירו בבכורות (דף ל.) ההוא טבחא דמזבין תרבא דחטמח במר דכנתח. ולי נרחה דלשון תמורה הוא. כי דהאי דטרפה לאו דוהא דטרפה בשחוטה לא מיחלפא אלא כלומר טרפה שחוטה נתן לו במר דכשרה שחוטה: ואשקייה חמרא מזיגא. והעובד כוכבים סבור שהיין חי: וכי מכללה מהי. מה לנו אי איתמר מכלל אי בפירוש הא מהא כללא שפיר שמעינן ואמאי אשמעינן גמרא דלאו בפירוש אתמר ומה יש לנו לגמגם בכלל זה: למ"ד טרפה הואי. איכא למימר דלאו משום גניבות דעת איקפיד אלא משום דחשהייה גביה עד השתח: אנפקא הייה משמע. משום יקרה דידיה חיקפיד שעבר על דבריו: לא יסרהב. לא יפציר בו הואיל ויודע שלא יעשה משום דגונב דעתו להחזיק לו טובה בחנם כסבור שמן הלב מסרהב לו כו: ולח יפתח לו כו'. כל חביותיהם מגופות היו וכשבא אדם חשוב אללו פותח לו חבית להשקותו יין חזק ואם מכר חבית לחנוני שלמה ועדייו

ל) וברכום מו ושם נסמוז. לו) [ברכות ע. ועם נסמן], ב) [ברכות יב. ועם נסמן], ג) [מס' ד"א פ"ח תוספתא ב"ב פרה ו ה"דו. ד) ותום' ה) ושם פ"טן, ו) ודוגמתו לקמן קד: וע"ש ובפרש"י יט: ע״ם וכשכת קג. הא מני רבי יוסי וכו' כולה ר"י היא], ז) [תוספתא פ"ז ה"ל ע"ש], ה) ול"ל אחר ד"ה מברא], ע) יעב"ן מ"ז, י) בס"א: לכך,

הנהות הכ"ח

(מ) גמ' לפניכם אלא (כשלש) תו"מ ונ"ב ס"ח שלש: (ב) רש"י ד"ה במר (באבט) וכו׳ דלשון תמורה הוא האי טריפה כל״ל ואות ד׳ נמחק:

מוסף רש"י

וכי מכללא מאי. וכי אמר ליה מכללא מאי גריעותא איכא דאמר לאו איתמל (ברכות יב.)•

רבינו גרשום ניכר גיד הנשה בירך לישדר ליה דבמקום שאין רגילין להכריז אין קונין בשר על הכל מעובד אלא במקום כוכבים. שמכריזין כלומר במקום להכריז לישראל: שלימה טרפה ומי לא לישדר דילמא ליה כו' דבמקום ליה להכריז ביום שאיז מכריז קונה ישראל . לה ואין מקומה ניכו ן כאורה לישראל: אימא במקום . שמכריזין ואי פרכת שלמין טפבו דוא בובו שינון לא לישדר דילמא מחתיך לה ומזבין לה לישראל . חיתוכא דעובד כוכבים מידע ידיע: ואיבעית אימא מקום שאין מכריז ואי פרכת חתוכה נמי לישדר דלא אתי למיזבז מיניה ישראל אחר כו': ואיבעית אימא משום דקא גניב ליה לדעתיה כלומר למה אמרי׳ שולח אדם ירך לעובד . כוכבים שלימה אין חתוכה לא דגיד עץ בעלמא הוא [משו״ה] משדר ליה שלימה ל) כגונב ליה אי משדר חתוכה גניב ליה לדעחיה דמרר ישראל ניד הנשה והכל כשר: חרוגולה מרחה יהר ליה לאחר דשחוטה כשרה הוות: אנפקא א״ל בשרה הוות: אנפקא אייל לאשקוייה כלומר יין חי א"ל שמואל לשמעיה א לאשקוייה ואשקייה יין מזוג. וא"ד אנפקא זהו אספרגוס: דאי מכללא מאי כלומר אמרת והא דשמואל לאו בפירוש איתמר דאסור לגנוב דעת

א) נראה דנ"ל אי משדר ליה שלימה לא גניב ליה לדעתיה דהא מהומו ניכר אבל וכו׳.